

2100 ÉVES KELTA TELEPÜLÉS

A BUDAI HATÁRBAN

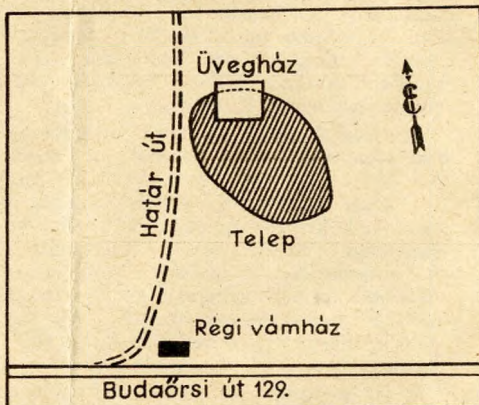
A Sashegy déli lejtője eddig őszibarackjával volt híres. Amióta azonban régészeink a Budaörsi út mellett egy ősi kelta település nyomára bukkantak, új nevezetességgel gyarapodott. A lelőhely mentén terül el a „Március 15” tsz földje. Ennek vezetői 1960 szeptemberében bejelentették, hogy ókori eredetű tárgyakat találtak, amidőn újabb üvegházai számra alapot ástak. Ezt követően a szakértők terepbejárással és „hitelesítő ásatással” megállapították, hogy egy kb. 200 × 300 méteres területen, 40—60 cm-es rámosásos talajborítással fedve, a föld alatt 2100 év óta zavartalan kelta település sértetlen maradványai húzódnak meg. (A hitelesítő ásatások során egy kijelölt sávban, 4 × 5, ill. 3 × 8 m felületen megkezdték az ásást, és óvatos gondossággal haladtak rétegenként lefelé, miközben minden tárgyat, ósvégi beázásra utaló talajelszíneződést lefényképeztek, a jelenségeket lerajzolták, naplóban rögzítették.)

A régészek megállapították, hogy e település a Duna ősi átkelőhelyétől leágazó útvonal mentén jött létre. Az időszámításunk körüli évszázadokban a budai szakaszon a Duna 3—4 km széles árterületen szétterülve aránylag sekély mederben folyt, és mellékárai messze kinyúltak a Gellért- és a Kisgellérthegy lábaihoz. A Duna a Gellérthegynél volt a legkeskenyebb és a pesti oldalról a mai Thököly—Rákóczi út vonalán lehetett a legrövidebb átkelőhelyet szárazon megközelíteni. Akkoriban azt a környéket, ahol most a Rádió épülete és a Kossuth Lajos téri Rákóczi-szobor van, egy-egy kisebb sziget foglalta el.

A település lakói az eraviszkusznak nevezett kelta törzs tagjai voltak. A törzs központja, „oppiduma” a Gellérthegy déli lejtőjén volt. Az eraviszkusznak azonban csak kis hányada lakott az oppidumban, többsége szétszórt kis telepeken falusi jellegű életmódot folytatott. Ilyen volt a Budaörsi úti is. Noha eddig nem találtak itt földművelésre utaló munkaeszközöket, a település jellegéből következik, hogy lakói elsősorban földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkoztak.

Lakóhelyüket 30—40 cm-re a földre mélyítették és javazas nyeregtetővel fedték be. A lakóház hossz tengelyének végénél egy-egy 2—3 m magas ágasfát állítottak

fel, s ezek „villáiba” erősítették a szelemengerendát, majd az oldalról ferdén hozzá támasztott tetőgerendákat. A javazat vesszővel, ágakkal átfonták, egymáshoz rögzítették, annyira, hogy az kívül-belül sárral betapasztva zárt felületet alkotott. Osaládonként egy helyiségük volt, négyzetes alapterülettel, lekerekített sarkokkal. Ezek egyikében volt a tűzhely, a másikban a bőrökkel fedett padka.

A kelta település helyszínrajza. A vonalkázott rész a település helye

A telep lakóinak iparszerű tevékenységéről csak a kerámiatárgyak tanúskodnak. Itt találtak először forgó korongon készült szürke, öblös tálat. A cserepek nemes csengése, finom törésmérete az agyag gondos érlelésére és szakszerű kiégetésére utal. Az eddig előkerült tálat, fazekak csónakákos alakja némileg eltér azokétól, amelyeket a Gellérthegy—Tabán körzetben találtak. Ez azt bizonyítja, hogy a településnek saját kerámikusa volt.

A római hódítás előtt nyilvánvalóan elköltöztek innen a lakók. A római uralom időszakából ugyanis az eraviszkusz jalu maradványai közt semminemű lelet nem került elő. A terület kb. 250 évig üres és elhagyott volt. Figyelemre méltó módon csak kb. 1700 évvel ezelőtt vált újra lakottá, a budai hegycsereg kiterjedő „betelepülési periódus” folyamán. A Duna közelében kialakult lakóhelyekről a jobb módú lakosság a római uralom harmadik századában

kezdett el a hegyekbe húzódni, ott majorságo-
kat, villákat épített, s ha elszórtan is, de
benépesítette a Csúcshegytől az Albert-
falva határában levő Rózsavölgyig a hegy-
oldalakat. E kelta településre is ráépült egy
római család, erre utal a majorság nyoma,
továbbá az is, hogy az akkori szokás szerint
a lakóház közelében volt a családi temető.
A kutatók három sírt tártak fel. Az egyik-
ben, amelynek belső hossza kb. 1,30 m, egy
12—14 éves gyermek csontváza feküdt, és

...nb alakú,
...oha a sírt
— miként megállapítottuk — nem fosz-
tották ki.

Az említett területnek körülbelül a felét
a termelőszövetkezet kénytelen igénybe venni
újabb üvegházai részére. A másik felét
azonban a tudományos feltárás és az érdek-
lődő látogatók rendelkezésére bocsátják.
(A Budapesti Történeti Múzeum régészeti
osztályának tájékoztatása alapján)
